

Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar til vandområdeplanerne – retningslinjer 2015-21, forhold til N2000 planer, klimaforandringer

Danmarks Naturfredningsforening fremsender en række generelle hørings svar til vandområdeplanen 2015-2021:

- Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar til vandområdeplanerne – retningslinjer 2015-21, forhold til N2000 planer, klimaforandringer
- Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar om vandløb i vandområdeplanerne
- Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar om søer i vandområdeplanerne
- Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar til vandområdeplanerne - spildevand, havbrug
- Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar om kystvande i vandområdeplanerne
- Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar om grundvand i vandområdeplanerne

Samtidigt har foreningen opfordret til og støttet sine lokale afdelinger i at indsende bemærkninger og ændringsforslag til de helt konkrete indsatser, som er foreslået i vandområdeplanen.

Dette hørings svar omhandler retningslinjer 2015-21 og forhold til N2000 planer

Problematiske ”Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner 2015-2021”

Retningslinjerne er en intern arbejdsinstruks og ikke en del af den aktuelle høring (de har aldrig været i høring), men der optræder problematiske retningslinjer og ændringer fra tidligere planperiode, som efter DNs opfattelse er i strid med vandrammedirektivet og dets guidelines.

Under Miljømål for vandforekomster står (s.42):

” For de vandforekomster, der i dag har ukendt tilstand, lægges det til grund, at forekomsten opnår god tilstand senest den 22. december 2015, medmindre der positivt er viden om, at dette ikke kan forventes at være tilfældet. Miljømålet for vandforekom-

ster med ukendt tilstand fastsættes som udgangspunkt således også til god tilstand senest den 22. december 2015.”

Det kan kun anses for at være sminkning af virkeligheden, når vandområder med ukendt status alligevel anføres som vandområder, der forventes at opnå miljømålet i 2015, vel vidende at der ikke er iværksat nogen specifikke indsatser i vandområdet. Der er erfaringsmæssigt slet ingen belæg for at vandområder i Danmark uden kendt tilstand skulle vise sig at have god eller bedre tilstand ved nærmere undersøgelse – tværtimod er erfaringen at vandområder med ukendt tilstand i almindelighed har det værre end de overvågede vandområder.

Ukendt tilstand bør naturligvis føre til en forventning om at miljømålet IKKE nås ud fra hele vandrammedirektivets grundlæggende koncept.

Side 43:

”Søer anlagt med henblik på næringsstoffjernelse får miljømål svarende til den aktuelle tilstand. Dette betyder, at der ikke vil være behov for en særskilt indsats for at nå målopfyldelse i søen. Dette er begrundet i, at søen er anlagt som et omkostningseffektivt middel til at opnå forbedring af tilstanden i nedstrøms liggende vandområder. Hvis en sådan indsats følges af yderligere krav af hensyn til det nye vandområde, vil det blive meget vanskeligt at benytte dette virkemiddel. Hvis søerne ikke kan opfylde god økologisk tilstand/godt økologisk potentiale, kan der fastsættes et mindre strengt miljømål.”

Her kommer retningslinjen i konflikt med vandrammedirektivet, som kun opererer med naturlige vandforekomster (som kan tildeles miljømål høj/god eller lavere med naturmæssig begrundelse) eller kunstige/stærkt modificerede vandområder, som skal tildeles miljømål (maksimalt/godt potentiale eller lavere) svarende til den vandområdetype de ligner mest.

Anlagte søer er enten kunstige eller stærkt modificerede, som f.eks. Engsøer oprettet ved opstemning af PøleÅ i Hillerød Kommune mhp P-fjernelse aht Arresø. De kan altså ikke både klassificeres som naturlige vandområder og få mål der inkluderer potentiale, kun tilstand.

De bindende retningslinjer, som 1. generations vandplanen indeholdt, er nu erstattet med § 8 i bekendtgørelse om indsatsprogrammer, som alene siger, at kommunerne ikke må meddele tilladelser, der vil hindre opfyldelsen af vandområdernes miljømål.

Uden de tydeliggørende retningslinjer i 1. generations vandplaner må man imidlertid forvente at se en betragtelig forskellighed i kommunernes administration omkring vandmiljøet landet over, hvor nogle kommuner vil administrere restriktivt, og andre lempeligt.

En sådan forskelsbehandling landet over er ikke ønskelig, ej heller i tråd med vandrammedirektivets intention.

De hidtil bindende retningslinjer 3) og 34) fra 1. planperiode er bortfaldet og med dem hele grundlaget for forbedring og beskyttelse af 56.000 km vandløb og nær 120.000 mindre søer eftersom de grundlæggende nu står uden miljømål fordi de ifølge Naturstyrelsen ikke indgår i en vandforekomst. I 1. planperiode blev de under én hat tillagt god økologisk tilstand som miljømål og havde dermed dét som udgangspunkt for myndighedsforvaltningen efter anden lovgivning.

Hvis ikke de er omfattede af vandområdeplanens miljømål længere, er det alene bestemmelserne i hhv. miljøbeskyttelsesloven, naturbeskyttelsesloven og vandløbsloven de skal administreres efter. Og ifølge de to førstnævntes bestemmelser er det kun forringelser i nuværende tilstand, der eventuelt kan gives tilladelse/dispensation til, da de ikke kan anvendes til sikre en forbedring af vandområdets nuværende tilstand uden der eksisterer en målsætning. Og efter vandløbsloven skal de uden miljømål efter anden lovgivning kun tilgodese afvandingsinteresser.

Der er så afgjort ikke belæg i vandrammedirektivet og dets guidelines for at skrive 75 % af vandløbene og 99% af søerne ud af vandrammedirektivets beskyttelse ved ikke at lade dem indgå i vandforekomster. Det følger også af at vandrammedirektivet jo omfatter alt vand. Og det følger af at 75% af landets vandløb klart udgør størstedelen af hele kontaktfladen mellem dyrkningsarealer og vandmiljøet og hermed afgjort ikke kan siges at være uden betydning for indfrielse af vandrammedirektivets formål. Det samme gælder naturligvis for 99% af de danske søer.

DN mener afgjort denne fjernelse af hidtidig beskyttelse er i strid med vandrammedirektivet og at de bortfaldne retningslinjer skal genindføres som bindende for myndighedsforvaltningen i Bekendtgørelsen om indsatsprogrammer.

Synliggør synergien mellem vand- og naturplanerne

DN skal efterlyse en konkret synliggørelse af synergien mellem vand- og naturplanerne i vandområdeplanerne.

Generelt henvises i naturplanerne til at vandkvalitet varetages gennem vandplanlægningen.

Det er der ingen problemer i – det er en god idé!

Imidlertid kan man ikke i vandområdeplanerne finde hverken reference eller beskrivelse af den konkrete indsats for de pågældende arter og naturtyper, der tilnærmelsesvist svarer til de beskrevne indsatser i naturplanerne (for naturtyper og arter, der håndteres via naturplanerne).

Det leder dels til bekymring for, om den nødvendige og lovede indsats er "glemt" eller bare ikke beskrevet. Og det er også et problem ifht Miljømålsloven, der jo siger, at der skal fastsættes konkrete mål for de enkelte naturtyper og arter, som udgør udpegningsgrundlaget i N2000-områderne.

DN efterlyser derfor, at man tydeligere i vandområdeplanerne "griber" henvisninger fra de respektive naturplaner. Det kan ske ved enten et helt selvstændigt afsnit i ret-

ning af "Indsatser for Natura 2000 området, der gennemføres via vandområdeplanen" eller blot ved at konkretisere og henvise til naturplanen, i relevante afsnit i vandplanen.

Der er således IKKE tale om, at vi nødvendigvis ser et problem fsa indsatsernes omfang – men at der er behov for at kunne identificere de konkrete indsatser i vandplanerne, som naturplanerne har "videresendt" til vandplanerne.

Fra 1. generation nationale naturplan:

For at undgå overlap i indsatser eller måske direkte modstridende krav til indsatsen er det med miljømålsloven besluttet, at indsatsen for sikring af vandkvaliteten i større søer, vandløb og havområder i 1. planperiode sker gennem vandplanlægningen; mens anden indsats for den vandafhængige natur indgår i Natura 2000-planen. Det gælder f.eks. forstyrrelser af arter, genetablering af den for naturtyperne bedste vandstand, drift omkring småsøer mm.

Klimaforandringer

Vandområdeplanen afsluttes med et helt generelt afsnit om klimaforandringer. Vi bemærker, at der tidligere har været fremsat løfter om, at vandområdeplanen i 2. generation skulle inddrage og "tage højde for" klimaforandringerne.

Det mener vi afgjort ikke, er tilfældet med de foreliggende planer.

Det er skuffende fordi klimaforandringernes betydning for de enkelte vandområdetyper og deres kvalitetselementer er ganske velbeskrevet kvalitativt i Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 146: Klimaforandringernes betydning for vandområder – med fokus på de biologiske kvalitetselementer, marts 2015 (men med redaktions afslutning december 2014). Der har således været mulighed for i hvert fald en kvalitativ beskrivelse af hvilke scenarier, der kunne forventes på en kortere bane, som jo er det relevante her med tidshorisonter frem til 2027.

Skuffende også fordi de modelkørsler, der har været lavet for at vurdere målbelastninger og indsatsbehov for kystvandene jo netop rummer mulighed for at inddrage forskellige klimascenarier, som således kunne give fingerpeg om udviklingen i kvalitetselementerne med de kendte sammenhænge. Det er klart at man ikke med modelerne kan forudsige betydningen af egentlige regimeskift, men mindre ændringer i kendte sammenhænge burde afgjort være mulige at have medtaget i vandområdeplanerne.

DN er derfor uforstående overfor at Naturstyrelsen ikke har overholdt løftet om at fremskrive vandmiljøtilstanden svarende til relevante klimascenarier i de foreliggende vandområdeplaner. Det er en mangel på rettidig omhu.